

NOGLE UNDERSØGELSER ANGAAENDE
LANDSDOMMER ENEVOLD HEUG OG HANS
NÆRMESTE SLÆGT

Af *A. M. S. Myrhøj.*

Under Arbejdet paa en Ahnetavle efter trykte Kilder maatte jeg standse ved Navnet *Mari(n)e Kirstine Heug*. Efterforskningen efter hendes Forældre gav Anledning til følgende lille Afhandling.

Sognepræst for Rødding-Krejbjerg i Salling *Peter Nielsen Rosenstand Haverslev* var gift med *Mari(n)e Kirstine Heug*. Hun er iflg. *Wiberg II*, 677 (No. 964,8) f. c. 1726; og *Aalborg Budolfi Kirkebog* har under Copulationer d. 20. Septbr. 1747: »Herr *Peder Rosenstand Haverslev*, Sognepræst for Rødding og *Kreyberg Menigheder* i Salling, og *Jomfr. Marine Kirstine Heug* copulerede i Seignr. *Christen Heugs Huus*¹ ved Øster-Aae af Sognepræsten *Hr. Bützow*.«

Hun er imidlertid ikke Datter af *Christen Heug*, hvad Skiftet² efter denne viser (han døde 1749).³ Det ligger da nær at antage,⁴ at hun er en Slægtning, han har taget til sig; rimeligvis fordi hendes Fader er død, medens hun var Barn. I Skiftet efter *Christen Heug* (S. 182) nævnes en *Anna Marie Mørch*,⁵ Enke efter *Christen Heugs Broder Jens*. Denne *Jens* viser sig at være *Jens Andersen Heug*,⁶ død 1723 som Sognepræst til Anst og Gjesten,⁷ og som af *Wiberg* kaldes Søn af *A. J. H. og Ida Clausdtr.*⁸

Jens A. Heugs Ægteskab var barnløst, og i Skiftet⁹ efter ham nævnes derfor hans Søkende, der giver Arveafkald til Fordel for Enken.

Hans Søkende er:

1. *Claus Andersen Heug*,¹⁰ Handelsmand og Indvaaner i Aalborg, 2. *Christen Andersen Heug*, Handelsmand og Indvaaner i Aalborg, 3. *Endvold Andersen Heug*, sitshaftig paa *Kiærsgaard* i *Vendsyssel* [hvor *J. A. H.* døde iflg. *Wiberg*], 4. *Bodild Andersen(!) Heug*, sal. *Niels Lauritsen Bierregaards*, fordum Handelsmand og Indvaaner i Aalborg,¹¹ 5. *Gundel Andersdatter Heug*, gift med *Mag. Jørgen Berg*, Sognepræst til *Vraa, Emb og Serridslev*,

6. Sl. Iide Andersdtr. Heug,¹² gift m. Morten Henriksen, med hvem hun havde Datteren Gundel Margrethe Mortensdatter.

Da Navnet Enevold ret ofte forekommer i Slægten Rosenstand, faar man let den Tanke, at Marine Kirstine Heugs Fader er den som Nr. 3 nævnte Endvold Andersen Heug, som i 1723 bor paa Kjærsgaard i Vendsyssel. Denne Endvold Heug paa Kjærsgaard (d. e. Kjærsgaard i Tornby Sogn, Vennebjerg Herred, Hjørring Amt) viser sig at være den samme som Landsdommer Enevold Heug til Hald og Sejlgaard,¹³ som 1725 blev gift med Frederikke Seerup (f. 1706),¹⁴ Datter af Etatsraad, Amtmand Jens Jørgensen Seerup¹⁵ og Mari(n) e Kruse.¹⁵

Den Antagelse, at Marine Kirstine Heugs Forældre er Enevold Heug¹⁶ og Frederikke Seerup, bestyrkes, naar man ser, hvem der senere blev Ejere af Hald og Sejlgaard, og den bliver til Visshed, naar man undersøger de Opkaldelser, der senere bliver omtalt.

Hald købes 1741 af førnævnte Christen Heug,¹⁷ og Sejlgaard købes 1740 af Købmand i Aalborg Peder Christensen Holst,¹⁸ der var Svigerfader til Christen Heug, hvis Hustru var Elisabeth Marie Holst,¹⁹ der døde $\frac{8}{7}$ 1769 under et Besøg hos sin Søster Fru Gleerup²⁰ paa Sebberkloster.

Peter Nielsen Rosenstand (Hauerslev) var Søn af Niels Jacob Lauritsen Hauerslev, Sognepræst til Rødding-K. og 1. Hustru Christiane Magdalene Rosenstand.²¹ Marine Kirstine Heug antages nu at være Datter af Enevold Heug og Frederikke Seerup.

Vi maa da formode, at der blandt deres Børn findes 1) Niels Jacob, 2) Christiane Magdalene, 3) Enevold og 4) Frederikke; og det viser sig netop at være Tilfældet.

Giessing har: a 7 Niels Jacob Rosenstand, b 7 Wulf Sivert Rosenstand, c og d 7 Enevold og Niels † †, e 7 Peder Rosenstand, f 7 Otto Rosenstand, g 7 Christiane Magdalene Rosenstand, h 7 Friderica Rosenstand.

Giessing nævner 8 Børn, som dog ikke er taget i Aldersfølge, og hans Liste er ikke fuldstændig. Hr. Arkivar S. Nygård har velvilligst meddelt mig følgende Liste fra sine Uddrag af Rødding Kbg.

1. Enevold Høg, f. og begr. 1749, 2. Niels Jacob, dbt. 1751, 3. Kirstine Müllen, dbt. 1752 [Giessing: Christiane Magdalene. Slhdbg: Kirstine Mallene], 4. Enevold Høg, dbt. 1754, 5. Peder Wallenberg, dbt. 1755, begr. 1756, 6. Wolf Sivert, dbt. 1757, 7. Georg Frederik, dbt. og begr. 1758, 8. Georgia Frederikke, dbt.

1760 [Giessing: Friderica], 9. Peder Valleng, dbt. 1761, 10. Otte, dbt. 1763 [= 8. Søn], 11. Nien, dbt. og begr. 1766 [= 9. Søn].

Iflg. Skifterne i Rødding Herreds gejstlige Skifteprotokol 1766 og 1785 efter henholdsvis Hr. Peder Rosenstand Haverslef og Marine Kierstine Heug havde Ægteparret 5 Sønner, hvoriblandt en Enevold Heug Rosenstand, og 2 Døtre.²²

Af Rødding Kbg. 1749 — en af Fugt stærkt medtaget og paa sine Steder ulæselig Kirkebog — fremgaar, at til Daabens Publikation fremstilledes Enevold Høg Rosenstand, Søn af Sognepræsten; som Gudmoder nævnes Fru I d e a H ø g fra Aalborg og blandt Fadderne J e n s H ø g ligeledes fra Aalborg.²³ Efter al Sandsynlighed maa de to sidstnævnte være Søskende til Barnets Moder, Marine Kirstine Heug, og en nærmere Undersøgelse gør denne Sandsynlighed til Vished.

Landsdommer Enevold Heug maa, da han er Broder til Præsten Jens A. Heug, være Søn af Wibergs »A. J. H. og Ide Clausdtr«. A. H. Nielsen: Embeds- og Bestillingsmænd i Aalborg, Side 139 (i det flg. = A. H. N.) giver den Oplysning, at disse to er A n d e r s J e n s e n,²⁴ Kjøbmand i Aalborg og I d a,²⁵ (døbt ²⁵/₇ 1655, † 1722), Datter af Raadmand C l a u s T h o m s e n H e u g, og at de havde 4 Sønner og 3 Døtre, hvilket stemmer med Skiftet efter Sognepræsten i Anst J e n s A. H e u g.

Landsdommeren og hans Søskende har altsaa taget Slægtsnavn efter Moderen, ligesom Anders Jensen selv er bleven kaldt ved sin Kones Slægtsnavn.

Frederikke Seerup er Datter af J e n s J ø r g e n s e n S e e r u p og Hustru M a r i n e K r u s e.

Vi maa da blandt Enevold Heugs og Frederikke Seerups Børn vente at finde 1) A n d e r s, 2) I d e, 3) J e n s og 4) M a r i n e.

Nogen Anders har jeg ikke fundet, men Ide og Jens maa være de to ovennævnte Faddere, og Marine er jo selve P. N. Rosenstands Hustru.

Til yderligere Bestyrkelse findes hos A. H. N., 259 Mægler H a n s C a s p e r K i r c h m a n n, gift med I d e H e u g, (død ¹⁴/₅ 1802, 75 Aar gl., altsaa født c. 1727). Blandt deres Børn findes ogsaa baade en Enevold og en Frederikke.

Der er da for mig ingen Tvivl om, at denne Ide Heug er den før nævnte Gudmoder og Søster til Marine Kirstine Heug.

Fadderens Jens Høg er ogsaa funden. I førnævnte gejstlige Skifteprotokol for Rødding Herred nævnes 1766 som født Værge for Børnene »Velædle J e n s H e u g i Kbhvn.«.²⁶ Allerede før havde jeg min Mistanke henledt paa Jens Heug, Postmester ved det jydsk-altonaiske agende Postkontor i København,²⁷ og Skattemandtal 1762 for København giver Vished ved følgende: Bind 13, Side 89.

Snarrens Qvarteer: Jens Heug, kongl. Mayests bestalter Postmester, leverer Slagte-Vahrene til den Kongel. Hoff Spiisning og der hos holder Næring af Slagter Væsenet

Anna Heug mit Ægteskab

Dernæst Børn

Jens Jensen — 17 Aar	}	begge Alumni udi Herlufsholms Skoele
Hans Jensen — 14 Aar		
Christian Jensen er 11 Aar født 1751 d. 25 Januarij	}	begge udi Kost og Information hos Magister Ulrich paa Christianshavn.
Simon Jensen — 13 Aar		
Enevold Heug i sit Alders 6te Aar født 1757 d 4 Martj		

Hans Jensen nævnes i Meddel. om Dimitt. fra Herlufsholm af A. Leth og G. L. Wad (Næstved 1875, Side 109) som »S. af Hofslagter Jens J. og Anne Hansdatter, Stedsøn af Postmester Jens Heugh«. Christian nævnes samme Sted S. 112 som Broder til Hans. De 4 ældste Sønner er da Hustruens Børn i forrige Ægteskab, medens den yngste Søn er Postmesterens egen, og han hedder Enevold.²⁸

Imod det her fremførte taler kun Taubers Oplysninger i Programmerne for Aalborg Skole 1840 og 1844 (Biografiske Notitser om Dimittender fra Aalborg Skole). Han meddeler nemlig

1) (1840) »Enevold Heug, f. Aalborg 1689, Søn af Kbm. Henrik Heug. Stud. fra Aalborg 1706. Justitsraad og Landsdommer og ved Giftermaal med Etatsraad Seerups Datter Herre til Sejlgaard i Viborg Stift.«

2) (1840).²⁹ Dim. 1698. Høeg (Jens Andersen), f. 1680. Dep. 1698 og øvede sig her og der i at præke, indtil han 1709 fik theol. Att. og 1711 blev Sognepræst p. Øland under Aalborg Stift.

3) (1844).²⁹ Dim. 1698. Høeg, v.[el] Heug (Jens Andersen). Faderen Kjøbm. Henrik Heug i Aalborg. Blev 1772³⁰ forflyttet fra Øland og Præst i Ribe Stift, men døde paa Kjærsgaard i Vendsyssel, da han 1728³¹ besøgte sin Broder, Justitsraad, Landsdommer Enevold Heug.«

Enevold Heug blev dog først Landsdommer ²³/₄ 1725, og Justitsraad blev han først ⁸/₄ 1739.³²

Taubers Angivelse af, at de to Brødrers Fader hed Henrik Heug, kan ikke være rigtig. De kaldes i Skiftet 1723 Andersen Heug, Wiberg angiver som Præstens Fader A. J. H., og Anders Jensen og Ide Clausdr. Høeg faar deres Søn Jens døbt ⁸/₃ 1678 (han er altsaa ikke født 1680). De kunde tænkes at være Halvbrødre; saa skulde imidlertid Ide Clausdr. Heug have været gift med en Henrik Heug før 1678, og saa skulde Landsdommeren være født før 1678, men Tauber siger, at han er født 1689, og Aalborg Budolfi Kirkebog siger, at Anders Jensen og Ide Clausdr.

fik en Søn Enevold døbt $\frac{1}{12}$ 1688. Ide Clausdtr. Heug kan ikke have været gift efter Anders Jensens Død i 1716, thi ved sin Død kaldes hun Enke efter Anders Jensen Heug, og desuden kan Enevold Heug ikke være født efter 1716, da han bliver Landsdommer 1725; tillige er det umuligt paa Grund af Moderens Alder.

Saa er der den Mulighed, at vi har at gøre med to forskellige Enevold Heug'er, nemlig en Enevold Andersen Heug, som i 1723 bor paa Kjærsgaard, og som er Broder til Præsten i Anst (jvf. Skiftet efter denne), og en Landsdommer Enevold (Henriksen) Heug, der ejede Hald og Sejlgaard, saa at Tauber skulde tage fejl i, at Præsten og Landsdommeren er Brødre; men herimod taler Angivelsen i Trap om, at Enevold Heug paa Kjærsgaard og Enevold Heug til Hald er samme Mand.⁸³ Det er altsaa nødvendigt at forkaste Taubers Angivelse af, at en H e n r i k Heug skulde være Fader (eller blot Stiffader) til de to Brødre A n d e r s e n Heug.

Jeg mener altsaa at have fastslaaet, at Marine Kirstine Heug, fra hvem — saa vidt jeg ved — alle nulevende Rosenstand'er nedstammer, er Datter af Landsdommer Enevold Heug og Hustru Frederikke Seerup, samt at dette Ægtepar havde i al Fald to Børn til, nemlig Postmester Jens Heug, f. c. 1726 el. 1727 (maaske Tvillingbroder til Marine Kirstine eller til Ide) og Ide Heug (f. c. 1727) gift Kirchmann.

Ved Hjælp af andre Kilder er det saa muligt at føre disse 3 Søkendes Ahnerække endnu længere tilbage.

Hvornaar Frederikke Seerup er død, ved jeg ikke.

Jeg vil være taknemlig for at modtage yderligere Oplysninger om de her nævnte Personer, lige som jeg selv er villig til at give saadanne ud over de her meddelte, f. Eks. fuldstændige Udskrifter af de nævnte Kilder, hvor der her kun er givet Uddrag af disse, eller de kun er anførte.

J. E. = Jydske Efterretninger.

J. S. = Jydske Samlinger = Samlinger til jydsk Historie og Topografi.

NOTER.

¹ Det Hus, hvorfra »Aalborg Stuen« paa Aalborg Museum stammer. Huset havde ogsaa Tilknytning til Brudgommens Slægt, idet Raadmand, senere Borgmester Lars Hansen Skriver, som ejede det i 1620, var Brudgommens Tipoldefader gennem Datteren Elisabeth, gift m. Borgmester Hans Sørensen den yngre. Trap V, 540 (4. Udg.) og A. H. N., 99 samt Hauch-Fausbølls Slægthdbogen (Rosenstand). — ² Skifteprotokol for Aalborg Købstad E. Nr. 268, S. 175 ff. — ³ Trap V, 496. — ⁴ Hr. Arkivar S. Nygård i Rigsarkivet har været saa elskværdig at meddele mig, at han ingen Marine Kirstine Heug har fundet i sine Uddrag af de jydske Kirkebøger. — ⁵ hun blev senere gift med Købmand i Aalborg Peder Worm som dennes 3die Hustru; i P. T. 1910, 271 kaldes hun Enke efter Købmand i Aal-

borg Jens Høg; men denne Jens Høg er Sognepræsten i Anst. Se ogsaa A. H. N. 109 og 224. — ⁶ døbt $\frac{3}{8}$ 1678 (Aalborg Budolfi Kbg.). — ⁷ Wibergs Præstehistorie I, 99 (No. 63, 9). — ⁸ Wiberg I, 753 (Tilf. og Rettelser) kaldes hun I. Clausdr. Heug. — ⁹ Gejstlig Skifteprotokol for Anst Herred 1687—1778, fol. 101 b. ff. — ¹⁰ bg. i Frue K. i Aalborg $\frac{30}{6}$ 1728 (Aalborg Budolfi Kbg.). Se ogsaa A. H. N. 109 og P. T., 1910, 270—71. — ¹¹ Om ham se Trap V, 252. — ¹² døbt $\frac{19}{12}$ 1679 (Aalborg Budolfi Kbg.). — ¹³ Trap V, 146; VI, 202 og 314 samt Appellinstansernes Embedsstat S. 99. — ¹⁴ Personalh. Tidsskr. 5. IV. 84—85. — ¹⁵ Personalh. Tidsskr. 5. IV. 84—85; Trap (Personreg.) og Dansk biografisk Leksikon ved Bricka. — ¹⁶ døbt $\frac{1}{12}$ 1688 (Aalborg Budolfi Kbg.). — ¹⁷ Trap VI, 202. — ¹⁸ Trap VI, 314. — ¹⁹ Hun var født $\frac{11}{11}$ 1706. J. E. $\frac{14}{7}$ 1769. Skifte efter hende er ikke fundet. — ²⁰ Henrica Margrethe Holst Lengnicks Gleerup Stamtavle og J. E. $\frac{14}{7}$ 1769. Se ogsaa Himmerland og Kjær Herred 1915, 87. — ²¹ Hauch-Fausbøll: Slægthaandbog (Rosenstand); Vahls Slægttebog over Chr. Nielsens Afkom, IX Hefte, 28; Giessing Jubellærere I, 276 og Wiberg. Hun er Datter af Peder Thøgersen Rosenstand (Giessing I, 274), Student fra Roskilde 1666 og immatriculeret i Leyden (P. T. 1881, 209); han siges at have været Ritmester (bl. a. Bloch: Roskilde Domscoles Historie IV, 13 m. Henviisning til Kall Rasmussen). I den Bryllupsindbydelse fra hans Svigerfader Biskop Foss i Aalborg, der findes J. S. VII (1878—79), 87 kaldes han ikke Ritmester, men »dend høylærde unge Mand«. Han nedstammer fra Lars Thøgersen, Raadmand i Randers (Hofm. Fund. II, 363 og 395; Secher: Slægten Secher, S. 3 og 7 og Hauch-Fausbøll: Slægthdbg. (Rosenstand)), der siges at være Søn af Thøger Andersen, Borger i Randers; men i Kirkehist. Saml. III R, 6. B. S. 714 (Selvbiografi af Peder Thøgersen, Sgr. i Randers) siges han at være Søn af Thøger Nielsen, »Borger og drabelig Handteringsmand i Randers«. — ²² velvilligst meddelt mig af Hr. Landsarkivar Svend Aakjær i Viborg. — ²³ Dom 11 post Trinitatis d. 19. Augusti blev velærværdige Herr Peder Rosenstands ... Søns Daab confirmeret i Rødning ... som var døbt i Rødning Præstegaard ... velærværdige Hr. Nybroe i Balling ... August og fød d. 8. August om aftenen kaldet Eenvold Hög. Barnet bar Frue Idea Hög fra Aalborg: Test: Jens Hög fra Aalborg ... — Den nøjagtige Ordlyd kan paa Grund af Fugten ikke gengives, men det her anførte staar tydeligt nok. — ²⁴ bg. i Aalborg Frue K. $\frac{23}{9}$ 1716, 74 Aar 8 M. 9 Dg. (Aalborg Budolfi Kbg.) Formodentlig identisk med den Anders Jensen Hög, der nævnes i Otto Smith: Aalborg (1931), S. 185. — ²⁵ bg. i Aalborg Frue K. $\frac{12}{11}$ 1722. »Ide Clausdatter, Sal. Anders Heugs Encke begravet ved Ligprædiken ... Voxlius. 57 Aar 3 M. 14 Dg. (Aalborg Budolfi Kbg.). Aldersangivelsen stemmer ikke med Daabsdatoen hos A. H. N. 139; der er nøjagtig 10 Aars Forskel; 57 Aar maa da være en Skrivefejl for 67 Aar; thi A. H. N.'s Angivelse maa være den rigtige paa Grund af den ældste Søns (Jens'es) Alder, f. 1678. — ²⁶ Se Note 22. — ²⁷ Død $\frac{14}{11}$ 1786, 59 Aar gl. Fr. Olsen: Poststyrelsen m. m. (1925), S. 30—31; sammes maskinskrevne Postetat; J. E. $\frac{11}{7}$ 1777 og $\frac{24}{11}$ 1786; sidstnævnte Sted angives hans Alder til 60 Aar, altsaa født 1726 eller 1727. — ²⁸ Efter mit Manuskripts Afslutning har Hr. Pastor emer. Erh. Qvistgaard velvilligst meddelt mig, at i Skiftet efter Marine K. Heug (Rødning Herreds gejstlige Skifteprotokol $\frac{2}{5}$ 1785) nævnes som Værger hendes Broder Postmester Jens Heug og Doktor Rosenstand, begge af Kbhvn. Iflg. samme boede Marine K. Heug i et Hus i Rødning. — Antagelsen, at nævnte Jens Heug er Broder til Marine K. Heug, er altsaa rigtig. — ²⁹ Velvilligst meddelt af Hr. Lektor Fich i Aalborg. — ³⁰ Trykfejl for 1712. — ³¹ Trykfejl for 1723. — ³² Appellinstansernes Embedsstat, S. 99. — ³³ Trap V, 146. Tauber lader jo ogsaa E. H. paa Kjærsgaard og Landsdommeren være samme Person.